

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

תוכן

- א. כל הניטלין והנגררין ספיקן טמא מפני שהן כמונחין והנזרקין ספיקן טהור.....1
- ב. חוץ מן כזית המת והמאהיל על פני טומאה וכל דבר שמטמא מלמעלה כלמטה לאיתוויי זב וזבה.....2
- ג. מת בכלי וכלי צף על פני המים בתר כלי אולינן ... מת על גבי שרץ... שרץ על גבי נבלה ונבלה צפה ... שרץ על גבי שרץ ... שרץ על גבי נבלה שנימוחה ... שרץ ע"ג שכבת זרע ... שרץ ע"ג מי חטאת ומי חטאת צפין על גבי המים ... תיקו.....3
- ד. נזיר ועושה פסח שהלכו בקבר התהום בשביעי שלהן טהורים.....4
- ה. יום מלאת תביא תוך מלאת לא תביא ... תביא על לידה שלפני מלאת ... תביא על לידה שלאחר מלאת.....5
- ו. המוצא מת בתחילה מושכב כדרכו נוטלו ואת תפוסתו שנים נוטלן ואת תפוסתן מצא שלשה אם יש בין זה לזה מד' אמות ועד שמונה הרי זו שכונת קברות.....6

דף סד.

א. כל הניטלין והנגררין ספיקן טמא מפני שהן כמונחין והנזרקין ספיקן טהור

כבר התבאר לעיל דף סג: שמן הספקות שטיהרו חכמים היא¹ ספק טומאה צפה על פני המים כיצד, שרץ שהיה צף על פני המים, בין שהיו המים בכלים או בקרקעות וירד למים אפילו אין שם אלא מלא אדם וטומאה ה"ז טהור עד שידע ודאי שנגע, ולא אמרו ספק טומאה צפה טהור אלא לשרץ בלבד², וכל הנתלים והנגררין הרי הן כמונחין.

¹ שנים עשר ספיקות טהרו חכמים ואלו הן: ספק מים שאובים למקוה, ספק טומאה צפה על פני המים, ספק משקין לטמא אחרים, אבל לטומאת עצמן טמאים מספק, ספק הידים בין לטומאת עצמן בין לטמא אחרים בין לטהרות ידים מטומאתן, ספק דברי סופרים, ספק החולין, ספק קרבנות, ספק נגעים, ספק עובר ועומד, ספק שרצים, ספק ר"ה, ספק שתי רשויות. רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יד הלכה א ג.

² הנה מפורש בדעת רבינו דבמת ושאר דברים אין ספק טומאה צפה טהור אפילו בספק מגע שלהם, וכן בספק הנזרקין דוקא בשרצים, כמבואר לקמן פרק ט"ו ה"ד, ספק שרצים זה ספק הנזרקין, ודייק שרצים, לא מילא אחריו, ודלא כרבוותא בתוספות שפירשו בשילהי נזיר (ס"ד ע"א ד"ה והמאהיל) דלענין מגע אפילו במת צף ע"פ המים ג"כ טהור ספק מגעו, ורק לענין טומאת אוהל טמא ספיקא, יעו"ש. וכן משמע במשנתנו (שם ס"ג ע"א) דמצא מת צף ע"פ המערה טמא, ופירש רבינו בהלכות נזירות פ"ו חזקתו שנגע בזה שהוא צף, הרי דספק מגע טמא ברה"י, ודלא כפירוש תוס' (שם ד"ה כיצד) דהוא ספק אוהל ולכן גרים בגמרא (שם ס"ד ע"א) שרץ בכלי וכלי צף ע"פ המים, וכן גרים שרץ מונח ע"ג מת מהו, דלענין טומאת מת אין נפ"מ בין צף או לא.

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

ועוד מן הספקות שטיהרו חכמים ספק שרצים³ זה ספק הנזרקין כיצד, זרק שרץ או דבר טמא⁴ לבין הככרות או שזרק כבר לבין הטמאות וספק נגע ספק לא נגע הרי זה טהור, הואיל ומצא הככר הטהור שאינו נוגע בטומאה שכל הטמאות כשעת מציאתן, ואין אומרים שמא נגע בו ואח"כ נפל בצדו אלא הרי הן כשעת מציאתן.

ב. חוץ מן כזית המת והמאהיל על פני טומאה וכל דבר שמטמא מלמעלה כלמטה לאיתוויי זב וזבה

כזית מן המת⁵ בפי העורב ספק האהיל על האדם ועל הכלים ברה"י, ספק שלא האהיל הרי האדם טמא מספק⁶ שאע"ג שהנזרקין ספקן טהור זהו חוץ מן כזית מן המת והמאהיל ע"פ טומאה וכל דבר המטמא מלמעלה כלמטה לאיתוויי זב וזבה. והוא שיהיה בו דעת לישאל, והכלים טהורים מפני שאין להן דעת לישאל.

המערה מכלי לכלי ונמצא השרץ בתחתון העליון טהור, ואין אומרים מהעליון נפל אלא שמא בתחתון היה מפני שהן כלים ואין להן דעת לישאל וכן כל כיוצא בזה. וי"א⁷ שהטעם שכל הטמאות כשעת מציאתן ובמקום מציאה, דלא מחזיקין טומאה ממקום למקום מכלי לכלי, היכא דאפשר למיתלי בטהרה.

וכן לשון הירושלמי שם (נוזר פ"ט ה"ב) אין ספק טומאה צפה טהור אלא שרץ, אבל במת כעומד הוא, ובגמרא (שם ס"ד ע"א) אמרי שמת ספק צפה טמא, וכל דברים שמטמא מלמעלה כלמטה, לאיתוויי זב וזבה, ויעוין בתוספתא טהרות פרק ה' (ה"ד). אור שמח

³ רמב"ם שם פרק טו הלכה ו

⁴ ועיין פרש"י מוכח מזה דספק הנזרקין אפילו בנבלה טהור ועיין פ"ז מהל' אבות הטומאה ה"א ובפרקין ה"ז שהוא הדין בנבלה מה שאין כן בטומאה צפה. מרכבת המשנה שם.

⁵ רמב"ם שם פרק יז הלכה א

⁶ אם תאמר הרי טומאה זו אין לה מקום כיון שהיא בפי עורב וספיקה טהור כמו שנתבאר בפט"ו גבי שרץ בפי חולדה ונבילה בפי הכלב ותרין רבינו שמשון שכל המאהילים חשיבי יש לטומאה מקום אפילו בנזרקים. כסף משנה שם.

⁷ השנות הראב"ד שם שהקשה על טעם הרמב"ם תמה אני על הטעם הזה שהרי טומאה הבאה בידי אדם היא. כלומר וכיון שהטומאה באה בידי אדם ה"ל יש בה דעת לישאל ולדעת רבינו י"ל שמאחר שלא נודע לאדם לא חשיבא באה בידי אדם. כסף משנה שם.

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

ג. מת בכלי וכלי צף על פני המים בתר כלי אזלינו ... מת על גבי שרץ ... שרץ על גבי נבלה ונבלה צפה ... שרץ על גבי שרץ ... שרץ על גבי נבלה שנימוחה ... שרץ ע"ג שכבת זרע ... שרץ ע"ג מי חטאת ומי חטאת צפין על גבי המים ... תיקו

שרץ⁸ שהיה מונח בכלי וכלי צף על פני המים, או שהיה מונח על המת, או על הנבילה, ואפילו נימוח הנבילה או בשר מת שתחתיו, או שהיה מונח על שכבת זרע הצפה על פני המים, ה"ז כמונח על הארץ שספקו ברה"י טמא⁹.

היה שרץ על גבי שרץ צף על פני המים ה"ז כמומא עבה שצפה ע"פ המים וספיקו טהור¹⁰, היה מונח על גבי מי חטאת, ומי חטאת¹¹ צפין על פני המים ה"ז ספק אם הוא כמונח או אינו כמונח¹², לפיכך יראה לי שספיקו טהור¹³.

דף סד:

⁸ רמב"ם שם פרק יד הלכה ד, לפי שיטת רבינו לעיל בהל' ג' דלא אמרינן ספק טומאה צפה טהור אלא לשרץ בלבד דמשמע דבמת אפי' ספק מגע טמא ודלא כהתוס' שם ד"ה והמאהיל והמפרש בד"ה בעי רמי בר חמא, על כן א"א לגרוס בהאי בעיות מת. (תוס' רעק"א אות נ"ג)

⁹ כל הני בעיי דאיפשיטו שם באת"ל. כסף משנה שם

¹⁰ בעיא דאיפשטא באת"ל אלא דבנסחי דידן איפשיטא לחומרא ובנוסחת רבינו איפשיטא לקולא. כסף משנה שם. גם בתוס' ז"ל שם נראה שהיתה להם גירסא אחרת בסוגיא עיין עליהם. מעשה רקח שם. ובאמת גי' רש"י תמוה דהא מהבעיות דלעיל מבואר דאי לאו דטומאתן חלוקה זו טומאת שבעה וזו טומאת ערב וזו בכזית וזו בכעדשה ודאי אמרינן כטומאה סמיכתא דמי ובשרץ על גבי שרץ מספקא ליה דכיון דמפסקי אהדדי לא. ותו כיון דפריך בעיות דשרץ ע"ג מת וע"ג נבלה בהכרח איירי דידוע לו שלא נגע במת ונבלה (שהרי הן מטמאין צפין) אלא דמסופק במגע השרץ לבד אי ס"ד דנפשט דכיון דמפסקי לא. ממילא נפשט ג"כ דשרץ המונח ע"ג מת ונבלה הוי כמונח בכלי כיון דמפסקי והו"ל לומר גם בהנך טעמא דמפסקי הואיל שאין טומאתן שוה. מרכבת המשנה שם.

¹¹ כתבו התוס' בשם ר"י ז"ל דה"ה דמצי למנקט אפר מים בעלמא אי חשיב משקה אי לא אלא לרבותא נקט דאע"ג דאיכא למימר כיון דהאי טומאה והאי טומאה הו"ל כי טומאה סמיכתא צפה על פני המים מ"מ כיון דהני מי חטאת הוו להו משקה עליהם והואיל כי צפה על פני המים ע"כ. מעשה רקח שם.

¹² בעיא דלא איפשיטא פירוש מספקא ליה מפני שהם עבים מפני האפר המעורב בהם דדילמא דמו לאוכלא. ומ"ש רבינו ויראה לי שספיקו טהור נראה שטעמו משום דכיון שטהרו חכמים טומאה צפה ע"פ המים הו"ל ספיקא דרבנן לקולא. כסף משנה שם

¹³ תמוה וכי רבנן יבואו להקל על דברי תורה, ומה שאמרו שטהרו חכמים ע"י מ"ש בהנהותי בסוף פ"א דר"ה, ועי' תוס' יום טוב פ"ד דטהרות מ"ח. מקורי הרמב"ם לרש"ש

הלכות הדרה היומי

מסכת נזיר

ד. נזיר ועושה פסח שהלכו בקבר התהום בשביעי שלה

טהורים

כבר התבאר לעיל דף סג: שמי שעבר¹⁴ בדרך ומצאו מת מושכב לרוחבה של דרך, אם היה המת טומאת התהום אף על פי שהוא טמא לתרומה כנזכר, הרי זה טהור לפסח ושוחט ואוכל פסחו ואף על פי שאפשר שנגע, הואיל והיא טומאת התהום טהור לפסח.

ולענין¹⁵ נזירות מת שהיה מושכב לרחב הדרך אף על פי שאין שם מקום לעבור אלא עליו או נוגע בצדו ואף על פי שהיא טומאה ידועה ועבר שם נזיר הרי זה טהור הואיל וספק ברשות הרבים טהור¹⁶. וי"א¹⁷ שאינו טהור אלא בטומאת התהום.

ואף על פי שהמת שלם והוא מן הקצה האחד אל הקצה האחר של הדרך הרי זה עושה פסחו עד שידע בודאי שנטמא בו, במה דברים אמורים כשהיה מהלך ברגליו שהרי אפשר שלא יגע, אבל אם היה רוכב או טעון משא הרי זה טמא ויש מטמאים בזה¹⁸ אפי' שהיה משובר ומפורק אף על פי שהיא טומאת התהום, לפי שאי אפשר שלא יגע ושלא יסיט ושלא יאהיל.

¹⁴ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה יא

¹⁵ רמב"ם הלכות נזירות פרק ט הלכה יח

¹⁶ קשיא דבברייתא אמרו בד"א בטומאת התהום אבל טומאה ידועה שלשתן טמאים ורבינו כתב דאפילו היא טומאה ידועה טהור וצ"ל שגירסא אחרת היתה לו. ואכתי איכא למידק כיון שהוא מושכב לרוחב הדרך ואין שם מקום לעבור אלא עליו או נוגע בצדו ה"ז ודאי ולמה טהרו במהלך ברגליו ואמרו שאפשר שלא יגע ולא יאהיל ולא יסיט ונראה שגם לדברים אלו נתכוון הראב"ד. וצריך לומר שמה שכתב שאין שם מקום לעבור אלא עליו או נוגע בצדו היינו לומר שא"א אלא על ידי הדחק אבל על ידי הדחק אפשר לעבור שלא יגע בו. כסף משנה שם. קשיא טובא דשם השוו נזיר לעושה פסח ובהדיא כתב רבינו ז"ל בהלכות קרבן פסח פ' ששי מי שעבר בדרך ומצא מת מושכב לרוחבה של דרך אם היה המת טומאת התהום וכו' ואף על פי שאפשר שנגע הואיל והיא טומאת התהום טהור לפסח כו' הרי בהדיא כתב בטומאת התהום דוקא ולא בטומאה ידועה ושם בגמרא נתבאר דנזיר ועושה פסח שוים כאמור. ותו קשיא לי טובא אם זה הוי ספק טומאה ברה"ר אמאי גבי תרומה כתב רבינו ז"ל שהוא בספק זה בפ"ח מהל' אבות הטומאות והא קי"ל דספק ברה"ר טהור אפי' לתרומה כדכתב רבינו ז"ל שם. מיהו לזה יש לומר דהאי ספק קרוב לודאי טומאה הוא וכן דקדק שם לשון רבינו ז"ל שכתב שאין זה כשאר הספיקות שחזקתו שנגע כלומר אף על פי שהוא ספק קצת אינו כשאר הספיקות ודוקא גבי נזיר הקילו. לחם משנה שם. ועיין במעשה רקח ובמרכה"מ מה שכתבו.

¹⁷ השנות הראב"ד שם

¹⁸ רש"י

הלכות הדף היומי

מסכת נויר

וכבר התבאר במסכת פסחים שם שכהן שעבד¹⁹ בחזקת שהוא טהור, או קרבן פסח שנשחט בחזקת שבעליו טהור, ואחר כך נודע לו שהיה טמא בטומאת התהום כלומר שמצא שנטמא בטומאה שהיתה מוסתרת מכלל העולם ולא היתה ידועה לאף אחד כאילו היא שקועה בתהום, הלכה מפּי הקבלה, שהציץ מרצה²⁰, וכל הקרבנות שהקריב בין פסח בין תמידין ושאר קרבנות²¹ נרצו, ואם נודע לו בשאר הקרבנות שהוא טמא קודם שיזרוק הדם לא יזרוק ואם זרק הורצה, שהציץ מרצה על טומאת התהום, כלומר טומאה שאין אפשרות לדעת עליה לאף אדם, אף על פי שהוא מזיד.

ובקרבן פסח בין כהן העובד ובין הבעלים שנודע שיש עליהם טומאת התהום, מותר לזרוק עליהן את דם הפסח, שהוא חובה והיא מצוה עוברת. אבל אם נודע קודם שחייטה אין לשחוט ויעשו פסח שני, וי"א²² שאפילו לשחוט עליהם את הפסח מותר אם הוא טומאת ספק²³.

ה. יום מלאת תביא תוך מלאת לא תביא ... תביא על לידה שלפני מלאת ... תביא על לידה שלאחר מלאת

אחת היולדת²⁴ ואחת המפלת, ולד אחד או ולדות הרבה, הרי זו מביאה קרבן אחד לכולן והוא שתלד כולן בתוך ימי מלאת, אבל אם הפילה אחר ימי מלאת מביאה אף על השני.

כיצד ילדה נקבה, כל נפלים שתפיל מיום הלידה עד סוף יום שמונים הרי הן נחשבין עם הולד הראשון, וכאילו ילדה תאומים זה אחר זה. ואינה מביאה אלא קרבן אחד.

הפילה נפל ביום שמונים ואחד או ליל שמונים ואחד²⁵, ומיום אחד ושמונים והלאה אם היא ראויה לקרבן הרי זו מביאה עליו בפני עצמו.

ילדה נקבה ולאחר ששים או שבעים יום הפילה נקבה שנייה, כל נפל שתפיל בתוך שמונים של נקבה זו השנייה פטורה עליו, וכן אם הפילה נקבה שלישית אחר ששים או שבעים יום של נקבה שנייה, הרי כל נפל שתפיל בתוך שמונים של נקבה שלישית

¹⁹ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה יב

²⁰ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה ו ליקומי הלכות נויר כד:

²¹ משמע אפילו קרבן יחיד לקומי הלכות פסחים יד: בזבח תודה ד"ה ומסיק

²² כך דייק בכס"מ שם לשון הרמב"ם קרבן פסח שם הי"א ועיין בהר המוריה שדוקא בטומאת ספק

²³ תורת הקדשים שם אות צ מדלמסקנא יליף רבא מועדו מפסח לתמיד ובתמיד אין שייך אלא לגבי כהנים מוכח דהכי נקמ"י להלכה

²⁴ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק א הלכה ח

²⁵ לח"מ שם וכדברי רבינו להדיא שם פ"ג ה"ד

הלכות הדף היומי

מסכת נזיר

פטורה עליו מפני שהוא חשוב עם הנפל השלישי והנפל השלישי חשוב עם השני מפני שהוא בתוך ימי מלאת שלו והשני חשוב עם הראשונה ואינה מביאה אלא קרבן אחד על הכל.

ו. המוצא מת בתחילה מושב כדרו נוטלו ואת תפוסתו

שנים נוטלן ואת תפוסתן מצא שלשה אם יש בין זה לזה

מד' אמות ועד שמונה הרי זו שכונת קברות

היה חופר²⁶ ומצא מת מושב כדרך שקוברין המתים מכיון שלא ניכר שהונה לשם קבורה שם לא קנה מקומו²⁷, ומותר לפנותו למקום אחר²⁸, וכיצד יעשה, נוטלו ואת תפוסתו, שנוטל המת שמצא ונוטל כל העפר התיחוח שתחתיו, וחופר בבתולת קרקע שלש אצבעות ומוציא הכל, ומפנהו למקום אחר, ושאר השדה בחזקת טהרה כשהיתה קודם שימצא, ועפר זה עם שלש אצבעות שחופר הוא הנקרא תפוסת המת. וכן אם מצא שנים רשאי לפנותם ונוטל כל אחד מהן ותפוסתו עמו וכל השדה טהורה.

מצא שלשה מתים כל אחד מהן מוטל כדרך הנקברין, אם יש בין זה לזה מארבע אמות²⁹ ועד³⁰ שמונה³¹ כמלוא מטה וקובריה, ה"ז חושש שמא בית

²⁶ רמב"ם הלכות טומאת מת פרק ט הלכה ג

²⁷ ואף על גב דמת מצוה קונה מקומו בכל מקום, לא חיישינן שזה היה מת מצוה, דקלא אית ליה. תפארת ישראל שם כח

²⁸ ר' עובדיה מברטנורא מסכת נזיר פרק ט משנה ג

²⁹ דאילו נקברין רצופין בפחות מארבע אמות איכא למימר דעל ידי הדחק נקברו לשם על מנת לפנותן היום ולמחר. תוי"ט שם.

³⁰ כלומר מקבר ראשון עד שלישי אין פחות מארבע אמות ולא יותר משמונה. ר"ב שם

³¹ ודע דאע"ג דרבנו פסק פכ"א מהל' מכירה בת"ק דר' שמעון דשיעור מערה ד' על ו' אין זה קושיא דשאני לענין מכירה דהמוציא מחבירו עליו הראיה ואין ללוקח אלא הפחות שבמערות ובלא חצר ומערה נגדו משא"כ לענין טומאה כיון שיש שעושין מערות של ד' על ח' חוששין להחמיר וצריך בדיקה כ' אמה שהן כשתי מערות וחצר ביניהן. מרכבת המשנה שם.

הלכות הדף היומי

מסכת נויר

הקברות הוא זה³², וניתנו לשם קבורה³³ והרי קונים מקומם ואסור לפנותם, ויש לחשוש שמא יש עוד מתים בסביבתם ומשום כך צריך לבדוק מן האחרון עשרים אמה שהן כשתי מערות וחצר שביניהן³⁴, וי"א³⁵ שצריך לבדוק מן הראשון.

וטעם הבדיקה שמכך שנמצאו ג' מתים חיישינן שהיו קבורים במערה שפתוחה לחצר, והיה כאן עוד מערה בעבר השני מהחצר נגד מערה זו, והחצר בין ב' המערות, לכך בודק כ' אמה להלן, דהיינו שיעור אורך ב' המערות י"ב אמה, ואורך החצר שביניהם ג"כ ו' אמה, שהן יחד י"ח אמה, ועוד ב' אמה שמתרבין ע"י האלכסון של מערה, ואופן הבדיקה הוא כך, חופר אמה ומניח אמה עד כ' אמות וכל מה שחופר חופר בעומק עד הקרקע בתולה, וכן לכל צד בודק כ' אמה, דשמא הקברים שמצא היו למזרח או למערב לצפון או לדרום לצד החצר³⁶.

³² שכן היה דרכו, עושין חצר ו' על ו' אמות, ומערה לכל רוח מד' רוחותיה, וכל מערה ד' על ו' אמות, ובכותלי המערה סביב היו כוכין, שעשוין כמין ארגז [שובע] שבשולחן, שבהן מניחין המתים, ויש בין כל כוך וכוך עובי אמה אדמה כמין כותל ביניהן, נמצא שאי אפשר שיהיו ג' מתים קבורים על מקום שהוא פחות מרוחב ד' אמות, דהרי לכל מת צריך רוחב אמה, ואמה כותל בין מת למת, נמצא שב' מתים וב' רוחות, צריכין רוחב ד' אמות והמת הג' קבור על האמה הה', ויש לפי זה מתחלת מת א' עד תחלת מת ג' לכל הפחות ד' אמות [ע"י בציור א], גם אי אפשר שיהיה מרחק בין ב' החצונים יותר מח' אמות, דאם ב' קבורין בכותל הקצר שבמערה שרחבו ד' אמות, א"כ תופסין עם הריווח שביניהן ג' אמות, ועוד חצי אמה ברוחב המערה, שמניחין לזווית הכותל, כי כך היה דרכם [כב"ב ד"ק ב'], א"כ אפילו יהיה הקבר הג' שנמצא, אותו שהוא בקצה הכותל הארוך, [ע"י בציור ב] לא נשאר מכותל הארוך מסוף הקבר עד זווית ז', רק ד' אמות ומחצה, שהרי אמה צריך לקבר שיש בסופו, וחצי אמה לזווית ח', כי כך דרכם כנ"ל, א"כ לא יהיה מתחלת קבר ב' עד תחלת קבר ג' רק ח' אמות מתחלת חפירתו עד סופו [ע"י ציור ב], וכך נ"ל פירש המשנה לע"ד. תפארת ישראל שם ל

³³ שבאחד או בשנים אנו תולין שלא נקברו שם אלא לפי שעה והיה דעתם לפנותם. אבל בג' מוכח שזה מקום מיוחד לקברות. ר"ב שם

³⁴ המערה ארבע אמות על שש, והחצר שהמערות פתוחין לו מכאן ומכאן שש על שש, דהכי סבירא להו לרבנן בפרק המוכר פירות [קב ב], נמצא אורך שתי מערות וחצר שביניהן י"ח אמות. ולפי שפעמים בודק מערה אחת באלכסונה והאלכסון של מערה אחת עורך ב' אמות בקירוב, נמצאו כ' אמות, שמונה דמערה ראשונה באלכסונה, ושש דחצר שבין שתי המערות ושש דמערה שניה. דחד אלכסון אמרינן, תרי אלכסוני לא אמרינן, והיינו דקתני עשרים. ר"ב שם

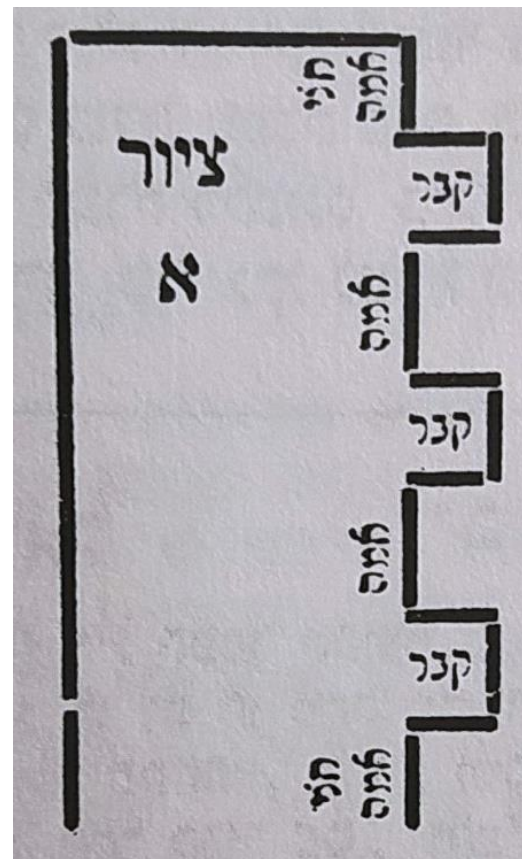
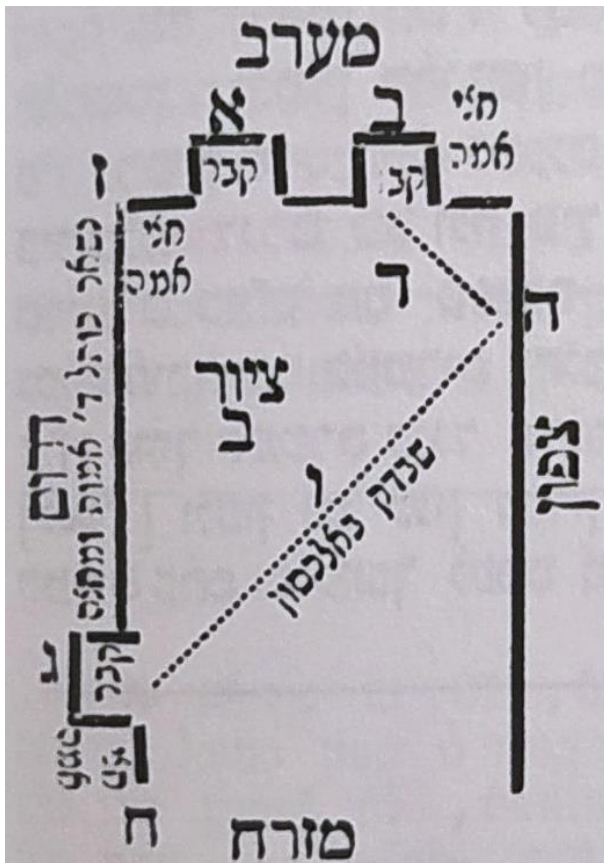
³⁵ השנות הראב"ד שם. אמת כדברי הראב"ד נראה שם בנמרא (ב"ב דף ק"ב) ואפשר שגירסא אחרת היתה לרבינו בנמרא ומצאתי כתוב רבינו הלך לשיטת רבו ו' מינש. כסף משנה שם. ואנו זכינו לאורו דהרי"ן מינאש בחי' ב"ב דף ק"ב ע"ב סוף ד"ה רב שישא וכו' כתב וז"ל הא דקתני ובודק ממנו ולהלן עשרים אמה לאו מהאי מקום שנמצאו בו המתים הוא אלא חוץ לאותו מקום מתחיל לבדוק עשרים אמה אלו שיש לחוש שהמקום כלו שכוונת קברות הוא ושתי מערות אחרות וחצר ביניהם יש שם חוץ למקום המתים הללו ושחצר מערת המתים האלו והמערה שנייה שלה מצד השני היתה עשויה. ודייקא נמי דקתני מצא אחד בסוף עשרים בודק ממנו ולהלן עשרים אמה אלמא כל עשרים שבדוק מסוף המקום שמצא בו המת הוא שבדוק אותן ומשום חשש שתי מערות אחרות וחצר ביניהן הוא שצריך לבדוק והאריך בזה ליישב הא דא"ר שישא שם ובזה נתיישבו דברי רבנו. מרכבת המשנה שם

³⁶ תפא"י שם לא

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

ואם לא מצא שם מת אחר הרי אותן העשרים שבדק טהורות³⁷ אף על פי שהן שכונת קברות, וי"א³⁸ שמונה מן הראשון טמאות ושתיים עשרה הנותרים טהורים.

³⁷ שדעת רבינו שכל העשרים טהורות ומאי דקרי להו שכונת קברות אין פירושו כמו מה ששנינו במשנה מצא ג' אם יש בין זה לזה מד' אמות ועד ח' הרי זה שכונת קברות שפירושו ה"ז בית הקברות אבל שכונת קברות שכתב כאן רבינו פירושו שעשרים אמות אלו שכנים לקברות ואעפ"כ הן טהורות ע"פ מה שפירש שהעשרים הם נמדדים מהאחרון ובגמרא (דף ס"ה) ע"ב אמרו עלה דמתניתין בדק מעשרים אמה ולא מצא מאי אמר רב מנשיא בר ירמיה אמר רב שכונת קברות מ"ט אמר ר"ל עילה מצאו וטהרו את א"י ומדמסיים וטהרו את א"י משמע דה"ק אותם קברות הם שכונת קברות וחוצה להם טהור וכך פירש"י. כסף משנה שם.

³⁸ השנות ההראב"ד שם והראב"ד לשיטתו שבודק מן הראשון דלרמב"ם שבודק מן האחרון אין סיבה לטמאות השאר.